

SONS DE BARCELONA

2012 - 2013

Exemple de taller per a alumnes de secundària

SONS DE BARCELONA: Planificació del taller

Introducció:

Explicació del projecte, la metodologia i els exercicis per part de l'equip de Sons de Barcelona al professorat.

Planificació:

Planificar el desenvolupament del taller, procurant que s'insereixi el millor possible en la dinàmica del curs escolar.

Aspectes a valorar:

- Durada total del taller
- Franja horària
- Número i freqüència de les sessions
- Espais i temps per a realitzar les gravacions
- Dinàmiques de les sessions

Preparació:

Instal·lació de programari lliure als ordinadors de l'escola en cas que sigui necessari per al desenvolupament del taller.

SONS DE BARCELONA: Sessions de treball

SESSIÓ 1: exploració sonora

1. Preparació:

Demandar amb una certa antelació que cada alumne porti un objecte propi per a la sessió.

L'equip de Sons de Barcelona indica als/les professor/es del grup el funcionament de les gravadores per tal que puguin fer un enregistrament del desenvolupament de la sessió (documentació/podcast)

2. Presentació:

Temps: 20 minuts

Amb el grup sencer:

Presentació de Sons de Barcelona i Freesound.org

Presentació de l'activitat

3. Exploració sonora:

El grup es subdivideix. Mig grup passa a una altra aula o espai. Treballant en grup però cadascú assegut a la seva taula:

3.1. Com sonen els objectes?

Temps: 10 minuts

Exploració en grup les distintes possibilitats d'alguns objectes que han dut els alumnes.

Cada alumne treballant individualment a la seva taula apunta un mínim de 6 sons que es poden produir amb el seu objecte. Finalment n'han d'escollir un.

S'ajunten les taules i s'asseu fent rotllana.

3.2. Introducció a l'enregistrament sonor

Temps: 40 minuts

Explicació breu de com funciona la gravadora. Es comença amb un dels objectes, fent una demostració de com s'enregistra el so. Si es disposa d'altaveus, es podrà escoltar el so enregistrat.

Es passa la gravadora cada cop a un alumne diferent, que enregistra el so que fa un altre amb el seu objecte. S'enregistren uns quants segons per a cada so/objecte (menys de 10). Es procura afavorir els sons no musicals o no rítmics (per exemple, si algú porta un instrument, caldrà que explori la sonoritat que procedeix d'un ús no convencional del mateix). L'alumne fa l'enregistrament de manera autònoma, però es verifica la direcció de l'aparell i els valors d'input level i/o sensibilitat.

Aproximadament a la meitat d'aquesta activitat, es distribueix una gravadora cada dos alumnes (amb splitter i dos parells d'auriculars) i es segueix amb els enregistraments, experimentant la diferència entre una escolta natural i una escolta amb mediació de tecnologia.

Si encara queda temps, es tornen a ajuntar els dos grups i s'escolten alguns dels sons enregistrats.

4. Fi de la sessió:

L'equip de Sons de Barcelona recull les gravacions a Freesound
<http://www.freesound.org>

PART 2: Introducció a la composició

1. Presentació:

Temps: 10 minuts

Amb el grup sencer:

Presentació i explicació del contingut de la sessió.

2. Llenguatge sonor:

Temps: 30 minuts

S'escolten una selecció de sons enregistrats, tot comentant particularment aquelles qüestions que fan referència al llenguatge sonor:

- quant a les seves propietats físiques: un so llarg, curt, fort, fluix, agut, greu...
- adjectivant (inclou una valoració): un so ric, sorollós, misteriós, subtil, repetitiu, agradable, desagradable...
- de manera metafòrica: és un so com si...fos una pel·lícula de por, com anar en cotxe a gran velocitat amb les finestres obertes, com sentir la pluja picant a una teulada...

Amb aquestes descripcions es redactaran uns quants comentaris per cada so.

3. Introducció a la composició:

Treballant tots junts, cadascú a la seva taula.

3.1. Recursos compositius

Temps: 10 minuts

A partir d'alguns exemples de composició, es van assenyalant recursos compositius:

- Repetició

Repetir un o diversos sons, per aconseguir un efecte rítmic. Repetir el so també fa que el recordem i pot servir per donar una estructura reconeixible a la composició. Tal i com succeeix amb la base rítmica a la música electrònica, o amb la tornada ("estribillo") al pop, el hiphop, etc.

- Transició

Fer una transició entre dos o més sons vol dir baixar progressivament el volum d'uns, mentre pugem progressivament el volum dels altres. Funciona com al cinema, quan canvien lentament d'una escena a una altre. Això permet treure e introduir sons sense talls, aconseguint un efecte de continuïtat.

- Tall

Un tall es una transició sobtada entre dos o més sons, el que fem es tallar sobtadament el volum d'uns, i pujar sobtadament el volum d'altres. Es pot utilitzar per aconseguir un efecte de sorpresa o canvi sobtat entre sons molt diferents.

- Superposició

Superposar vol dir tenir dos o més sons sonant al mateix temps. Per superposar sons és important que els volums dels sons estiguin ben ajustats. Per exemple si estem xerrant en un parc, podem sentir la nostra veu en primer pla, els ocells en un segon pla, i els cotxes en un tercer pla. Si tot sonés al mateix volum els sons es confondrien.

- Panorama (esquerra - dreta)

El panorama es la possibilitat de situar un so en algun lloc entre l'orella dreta i l'esquerra. Modificar el panorama, com modificar el volum, permet superposar sons, sense que es confonguin. Si es tractés d'instruments en un grup de rock, podríem posar una guitarra cap a l'esquerra, una altra guitarra a la dreta, la bateria i el baix al centre, etc.

3.2. Composició col·lectiva

Temps: 30 minuts

Entre tots, a través de l'ordinador (pantalla projectada), es va fent una composició tipus Soundscape a partir dels sons d'exemple.

En acabar, si encara queda temps, fem una audició del Soundscape compostat.

4. Fi de la sessió.

PART 3: pràctica d'enregistrament

1. Presentació:

Temps: 15 minuts

Amb el grup sencer:

Presentació i explicació del contingut de la sessió.

2. Pràctica d'enregistrament:

Temps: 60 minuts

Es formen grups de 2 o 3 persones i es distribueixen les gravadores.

Farem una postal sonora, que, per analogia amb les postals que coneixem, recollirà aquells sons que pensem que son els més representatius de l'escola. La idea és ensenyar als altres com sona la nostra escola.

Es fa un recordatori de com es grava i s'explica quines dades s'han d'apuntar a la fitxa (veure Fitxa al final del document). Insistir en què es necessitaran totes les dades de les fitxes per a fer les composicions. Insistir en què no es poden gravar veus o música generats de forma intencionada; en principi només es permet veu i música quan sigui ambiental.

Els grups es distribueixen per l'escola i fan les gravacions. A part de les gravacions dels alumnes, es documenta la sessió per al podcast.

Es torna a classe i es recull el material i les fitxes.

3. Fi de la sessió.

Els formadors escolten i seleccionen els sons per pujar a Freesound

<http://www.freesound.org/>

Per a la següent sessió descarregaran els sons de les gravadores i faran un primer filtrat que organitzaran en carpetes per grups.

PART 4: postals sonores

1. Presentació:

Temps: 20 minuts

Es treballa a l'aula d'informàtica. Els alumnes es distribueixen en els mateixos grups que van fer les gravacions en la sessió anterior. S'assignen els sons corresponents a cada grup/ordinador i es reparteixen splitters i auriculars.

Presentació i explicació del contingut de la sessió: Farem una postal sonora, que, per analogia amb les postals que coneixem, recollirà aquells sons que pensem que són els més representatius de l'escola. La idea és ensenyar als altres com sona la nostra escola.

Treballarem amb Audacity, com a la segona sessió. Es fa un breu recordatori de com es treballa amb aquest programa.

2. Composició de postals sonores:

Temps: 60 minuts

Els alumnes treballaran en els mateixos grups que van fer les gravacions en la sessió anterior i faran una composició amb els sons enregistrats.

Es farà una atenció personalitzada, passant per cada grup.

Un cop finalitzades, les composicions es guardaran a l'ordinador.

3. Fi de la sessió.

Escollar composicions. Pujar postals sonores a la web.

PART 5: presentació final

Temps: 60 minuts

A la sala d'actes o similar, tots els grups junts.

- Presentació i explicació del contingut i recorregut general que ha tingut el taller.
- Escolta de les Postals Sonores una per una i les van comentant. Intervenien els autors de cadascuna.
- Valoració del taller per part de professors i alumnes.
- Tancament. Fi de la presentació i fi del taller.

